

DIANA BILLER

NAJŽIARIVEJŠIA
HVIEZDA
PARÍŽA

DIANA BILLER

NAJŽIARIVEJŠIA
HVIEZDA
PARÍŽA

DIANA BILLER

The Brightest Star in Paris

Copyright © 2021 by Diana Biller

All rights reserved

Translation © 2024 by Zuzana Therová

Cover design © 2024 by Barbara Baloghová

Cover Photo © 2024 by Ilina Simeonova / Trevillion Images

Slovak edition © 2024 by IKAR, a.s.

Published by arrangement with St. Martin's Publishing Group

Tento príbeh je fikcia. Všetky mená, postavy, miesta a udalosti sú výplodom autorkinej fantázie alebo súčasťou vymysleného príbehu. Akákoľvek podobnosť so skutočnými miestami, udalosťami a žijúcimi či nežijúcimi osobami je náhodná.

DIANA BILLER

Najžiarivejšia hviezda Paríža

Z anglického originálu The Brightest Star in Paris (St. Martin's Griffin, New York 2021) preložila Zuzana Therová.

Zodpovedná redaktorka Eva Prasličková

Vydalo vydavateľstvo IKAR, a.s. – Slovenský spisovateľ,

Bratislava v roku 2024 ako svoju 2 401. publikáciu v elektronickej podobe.

Prvé vydanie

Sadzba a zalomenie do strán DLX SLOVAKIA, s.r.o.

IKAR, a.s.

Miletičova 23, 821 09 Bratislava

www.ikar.sk | ikar@ikar.sk

ISBN 978-80-551-9955-9

Venujem Bonnie Billingsovej

1983 – 2011

1

Paríž, október 1878

Do generálky v Palais Garnier zostávali tri dni. Veľkolepé divadlo z mramoru a zlata nad mŕtvym ramenom rieky Seiny sa už pred dokončením stalo najslávnejšou a najodsudzovanejšou budovou v celom Francúzsku. Pre zbožných vidiečanov bolo symbolom bohatstva a hriechu, ktoré uvrhli Francúzsko do rokov vojen a občianskych nepokojov – Boží trest za mravný úpadok a hýrenie počas druhého cisárstva. Aj pre parížskych boháčov bol Palais Garnier symbolom prepychu a rozkoše – každý svetaskúsený človek predsa vie, že prepych a rozkoš sú základné ingrediencie dobrej zábavy.

Parížskej chudoby sa na názor nepýtal nikto. Koniec koncov, za posledné desaťročia narobila problémov viac než dosť.

Honosné sály vykladané mramorom a vínovočervené zamatové sedadlá v hľadisku boli ešte prázdne, no v zákulisí vládol čulý ruch. Pach čerstvých farieb a terpentínu sa miešal s búchaním kladív robotníkov a tónmi sláčikovej sekcie, ktorá už ladila nástroje. Mladé dievčatá, *potkančatá*, ktoré vedenie opery prilákalo z Montmartru a uro-

bilo z nich zboristky, so smiechom behali po chodbách, vychudnuté tváričky mali plné vzrušenia z nadchádzajúceho predstavenia. Speváci si precvičovali stupnice; krajčírky toľko upravovali kostýmy, až mali brušká prstov dopichané do krvi a boleli ich zápästia. Dokonca aj kone v podzemných stajniach vzrušene hrabali kopytami.

Primabalerína Amelie St. Jamesová sedela uprostred toho chaosu a nadšenia nehybne ako socha. Bola hladná a bolel ju bedrový kĺb.

„Ešte jednu pózu, prosím!“ zvolal fotograf a jeho asistent rýchlo premiestnil stojan s aparátom. „Tú kyticu teraz podržte takto – áno. Nehýbte sa...“ Cvak a blesk. Amelie sa zaiskrilo v očiach, zažmurkala a fotograf spokojne prikývol.

„A teraz má madam čas odpovedať na niekoľko ďalších otázok,“ povedal riaditeľ opery asi desiatim novinárom zhromaždeným v malej miestnosti. Na stretnutie s predstaviteľmi tlače vybral Mesačný salónik, jeden z mnohých nádherných priestorov v budove. Na strope boli vyobrazené strašidelné vtáky a netopiere obklopené ostrými striebornými lúčmi a žiarivými zlatými súhvezdiami. Platinové zdobenie vytváralo dojem, že miestnosť je naozaj zaliata mesačným svetlom, a zrkadlá na stenách tento efekt ešte znásobovali. Amelie zachytila medzi tmavými oblekmi svoj odraz v zrkadle. Bola nezdravo bledá – hodiny pózovania a odpovedania na otázky si vybrali svoju daň.

„Slečna St. Jamesová,“ oslovil ju jeden z reportérov, „v obnovenom predstavení *Giselle* stvárnite titulnú postavu napriek tomu, že vaša zbožnosť je všeobecne známa. *Giselle* neposlúchne svoju matku a zamiluje sa do muža,

ktorý ju spoločensky prevyšuje. Čo by ste povedali mladým, ľahko ovplyvniteľným dievčatám, ktoré by Gisellino rozhodnutie mohli vnímať ako romantické?“

Vzhľadom na to, že Giselle zošalie a zomrie ešte pred druhým dejstvom, poradila by som im, aby sa princom vyhýbali.

Ešte aj na Ameliin úsmev sa písali nadšené recenzie: *Jej melancholický, pôvabný prejav plný láskavosti povznáša všetkých, ktorí majú tú česť vidieť ho*, a tak ho nasadila aj teraz. „*Giselle* považujem za veľmi vhodné predstavenie pre mladé ženy,“ povedala. „Hrdinka sa dopustila veľkej chyby a zaplatila za ňu šílenstvom a smrťou, ale napokon je z toho príbeh o čistej, nezištnej láske a obeti, o vykúpení. Giselle má možnosť pomstiť sa milencovi, ktorý ju zradil, no namiesto toho sa ho pokúša zachrániť. Podarí sa jej to, ale musí sa pridať k nesmrteľným vílam. Verím, že svojou obetou dosiahne spásu.“

Novinári si Ameliinu odpoveď horlivo zapísali do notov. Riaditeľ, spokojný s jej vysvetlením, prikývol. Svätá Amie – takto ju prezývali Parížania – bola milovaná, zbožná a láskavá.

Balet v Palais Garnier roky čelil jednému škandálu za druhým. Väčšina súvisela s jeho úzkym prepojením na Jockey Club; členovia klubu sa k baletnému súboru správali ako k luxusnému bordelu, no keďže patrili k majetným a mocným, šéfovia divadla sa s nimi nechceli poharkať, a tak každých pár rokov formálne zaviedli vlašné opatrenia „na ochranu morálky“. Riaditeľ pravidelne usporadúval tlačové konferencie so svätou Amie a pánom z Jockey Clubu ponechával voľnosť – v súbore mohli mať toľko mileniiek, koľko len chceli, a pokiaľ zachovali aspoň zdanie slušnosti, verejnosť ochotne prižmúrila oči.

Aj Amelie pred siedmimi rokmi zo strachu a z biedy urobila rozhodnutie. Ten krok jej zmenil život, a tak bola teraz nútená každý deň čosi predstierať, núdzou však netrpela. Tancovala, ako to od nej požadovali, i keď do toho nevkladala srdce, ale jej sestra sa už nemusela báť, kam na noc zložia hlavu.

Amelie sa konečne cítila v bezpečí. Ochránila svoju sestru. A aj keď ju každé z tých interview oberalo o kúsok duše, nebola to privysoká cena.

„Už len jedna otázka, páni,“ povedal riaditeľ priateľsky. „Slečna St. Jamesová sa pripravuje na veľmi náročnú rolu. Nesmieme ju zdržiavať.“

To si im mal povedať pred tromi hodinami, spoločnú skúšku som už zmeškala. V baletnej sále to bude musieť odcvičiť sama a bude sa musieť poponáhľať, aby stihla prísť domov skôr, než sa Honorine uloží do postele.

„Pán Charpentier, nech sa páči. Posledná otázka.“

Štíhly mladý muž v poslednom rade sa predklonil. „Slečna St. Jamesová, ste známa svojimi charitatívnymi aktivitami. Je nejaký projekt, o ktorom by sa mala verejnosť dozvedieť viac?“

Ozvalo sa podráždené mrmlanie, ostatní novinári to očividne považovali za zbytočnú otázku.

„V súčasnosti spolupracujem s nemocnicou pre opustené deti,“ odvetila. „Nemocnica pre ne potrebuje oblečenie, jedlo, peniaze, skrátka, čokoľvek...“

„Slečna Amelie si prezývku svätá plne zaslúži, však, páni? Ale obávam sa, že váš čas už vypršal.“ Riaditeľ vstal a postavil sa pred ňu. „Stretnutie s tlačou nám bolo ako vždy potešením. Ďakujeme.“

Názov nemocnice im nestihla povedať. Vstala a potla-

čila bolesť, ktorá jej vyšľahla z bedrového kĺbu do stehna. Chcela na okamih zadržať mladého novinára, ktorý jej položil poslednú otázku, a odpovedať mu, ale riaditeľ ju chytil za ruku.

„Prečo to musí byť zakaždým Montmartre?“ zašomral. „Nemohli by ste pomáhať bedárom na nejakom solídnejšom mieste?“

„Vždy to bude Montmartre,“ odvetila pokojne.

„Ludom to pripomenie vašu matku.“

„Ja svoju matku nezatracujem.“

Zamračil sa. „Možno by sme vás mohli propagovať v duchu: ‚Dcéra sa snaží odčiniť hriechy svojej matky.‘ Áno, presne takto im to poviem. Ďakujem, slečna, zvládli ste to na jednotku.“ Zhovievavo ju potľapkal po pleci a ponáhľal sa za novinármi. Keď ich odprevádzal zo salónika, prehodil nejaký vtíp, po ktorom nasledoval výbuch smiechu.

Amelie osamela, svojmu odrazu v zrkadlách sa radšej vyhla. Táto extravagantná miestnosť nebola pre ňu. Salónik bol pre bohatých a mocných, ktorí žiarili ako tá platinová výzdoba na stenách. Pozbierala si veci a zamierila do zákulisia.

Tam bolo jej miesto: v tajomných častiach obrovskej budovy, ktoré robili z Palais Garnier jedno z najväčších divadiel na svete. Sedem podzemných podlaží, kde boli veľké stajne, kostýmový ateliér veľký ako železničná stanica a nádrž na vodu, ktorú už legendy premenili na jazero. Ďalšie priestory boli nad javiskom, odtiaľ pomocou moderných vynálezov spúšťali kulisy. V Palais Garnier bolo všetko veľké a honosné.

Baletná skúšobňa sa nachádzala na najvyššom poscho-

dí, hneď pod strechou. Keď Amelie dorazila ku schodisku, chvíľu postála.

Bedrá ju trápili už rok. Pobolievať ju začali pred štyrmi rokmi. Nevenovala tomu pozornosť, bolesť pripisovala práci baletky.

Bude to dobré, povedala si, keď stúpala po schodisku. Ešte dva roky a s Honorine budú zabezpečené do konca života. Potom sa baletu vzdá, dovedy ten boľavý kĺb vydrží. Musí!

Kým sa dostala na najvyššie poschodie, bolesť sa rozšírila do celej nohy. Nablízku nebol nikto, a tak sa oprela o chladnú omietku a zhlboka dýchala, kým napriek bolesti, čo jej vyžarovala do celého tela, nebola schopná racionálne premýšľať. Bolesť pomaly ustupovala, už bola takmer znesiteľná. Znova sa nadýchla a vošla do štúdia.

Bol to krásny priestor – zaliaty slnkom, klenutý, s obrovskými oválnymi oblokmi a výhľadom na Paríž. Sála stále pôsobila ako nová, udržiavanú drevenú dlážku nehyzdili škrabance a ryhy, železné oblúkové trámy po stropom iba nedávno natreli.

Amelie odložila tašku k stene a položila ruky na cvičebnú tyč. Ešte tri hodiny, povedala si. Ešte dva roky.

Keď doktor Benedict Moore vyšiel po hodinách cestovania zo železničnej stanice Gare du Nord, oči mal podliate krvou a unavené. Prvá bytosť, ktorú v Paríži uvidel, bolo dievča, ktoré tu pred rokmi zanechal.

Pri východe visel plagát s Amelie St. Jamesovou, dokonalou éterickou primabalerínou – s vencom bielych kvetov na gaštanových vlasoch balansovala na špičkách. Výtvar-

ník jej tvár trocha vylepšil, v skutočnosti nemala taký jemný nos ani taký presladený úsmev.

Áno, lenže za ten čas, čo si tu nebol, z nej Parížania urobili sväticu a svätice si nemôžu dovoliť úsmevy, ktoré by naznačovali šibalskú náтуру. Pochyboval však, že by status svätice zmenil Ameliin nos. Oči však umelec vystihol. Mali farbu ako Seina v lete – v takých tmavozelených očiach ste sa mohli utopiť. Boli to oči leta.

Dvanásť rokov. Zachránila mu život a prevrátila mu ho hore nohami, a predsa teraz váhal, či ju má po návrate do mesta navštíviť.

„Benedict!“

Davom ľuď pred staničnou budovou sa predieral doktor Victor Durand. Bol nižší než on, na jeho vlúdnej okuliarnatej tvári žiaril široký úsmev a októbrový vietor mu rozfukoval rednúce svetlé vlasy.

„Victor!“ zvolal Benedict a krátko ho objal.

Jeho priateľ roztvoril náruč. „Vitaj v Paríži! Alebo... skôr by som mal povedať, vitaj späť. Žijeme veľmi vzrušujúce časy. Už som si spísal zoznam, čo všetko by si mal vidieť. Stihnúť to bude ťažké, ale nevidím dôvod, prečo by si tu nemohol zostať niekoľko mesiacov, keď si si dal takú námahu a preplavil si sa cez Atlantický oceán. Viem, že sa musíš vrátiť, keď zakladáš ten inštitút, ale zopár týždňov navyše...“

„Ja viem...“ Benedict bol unavený, rýchly príval priateľových slov sledoval akoby cez hmlu. „Budem tu príliš krátko.“

V Paríži plánoval stráviť šesť týždňov, jeho cesta mala vyvrcholiť svetovým kongresom vedcov, zaoberajúcich sa ľudským mozgom. Do Francúzska sa prišiel učiť, spolu-

pracovať s kolegami, prezentovať svoju prácu a zároveň ako šéf úplne nového, zatiaľ neotvoreného Amerického inštitútu pre výskum mozgu dúfal, že sa mu na kongrese podarí získať budúcich spolupracovníkov. Spomedzi účastníkov určite vyberie niekoľko sľubných mladých vedcov, a ak sa zadarí, s jedným či dvoma sa vráti domov. Pred kongresom mal naplánovaných niekoľko stretnutí a teraz, keď bol konečne v Paríži a stál len kúsok od plagátu s Amelie, podozrieval sám seba, že účasť na kongrese bola z jeho strany iba obrovská zámienka.

Ešte raz pozrel na plagát a už ho Victor odvádzal k čakajúcemu koču.

Nastúpili a Victorov kočiš za nimi zavrel dvierka. Koč bol nový, ťahali ho dva nádherné hnedáky, sedadlá boli dokonale odpružené a potiahnuté mäkkým zamatom. Nič výstredné ani prepychové, no koč vzbudzoval dojem dostatku a bezpečia. Benedict si pripomenul, že Victor je síce lekár, pochádza však z významnej bankárskej rodiny.

Pohodlne sa oprel, koč s hrkotom vyrazil na cestu, no vzápätí spomalil. Victor zamračene vyzrel z okna.

„Toto si asi nezažil, keď si tu bol naposledy,“ vzdychol. „V meste sa veľa stavia, doprava je príšerná.“

Benedict sa zasmial. Preplavil oceán, aby napokon uviazol v parížskej premávke?

„Dobre, dobre, smej sa, koľko chceš, ale až tu pobudneš zopár dní, už ti to smiešne nebude,“ poznamenal Victor, no na tvári sa mu znova zjavil úsmev. Zlá nálada mu nikdy dlho nevydržala. „Aspoň budeme mať čas dohodnúť sa na spoločnom programe, kým sa nám do toho nezamieša Camille...“ S rozmachom rozložil kus papiera.

„Panebože, ty si si vážne spísal zoznam?“ užasol Benedict. „Buď úprimný. Určite je to kompletný súpis všetkých impresionistických ateliérov.“

„Pravdaže nie,“ rozhorčil sa Victor. „Mám tam aj niekoľko galérií. Vedel som, že budeš chcieť rozšíriť svoju zbierku umenia, kým si tu...“

„Ty si si ju už rozšíril, však?“

„Najlepší spôsob, ako vidieť Paríž, je pozeráť naň očami umelca...“

Victorovej posadnutosti impresionistami, ktorá bola v rozpore s názormi drvivej väčšiny umeleckých kritikov v Paríži, sa nedalo oponovať. Benedict rezignovane vzdychol a rozmýšľal, ako dopraví obrazy cez Atlantik. Hádam ho priateľ nedonúti kúpiť si dielo od každého maliara, ktorého navštívia, lenže keď pozrel do Victorovej rozžiarenej tváre, vedel, že jeho šance nevyzerajú ružovo.

Dom Benedictových rodičov bol našťastie veľký, nejaké miesto na stene sa tam iste nájde. A spoľahnúť sa mohol aj na brata Sama a švagrinú Alvu.

Keď mu Victor detailne opisoval prácu každého chudobného umelca v Paríži, zdvorilo ho počúval a sledoval ulice za okienkom. Boli široké, elegantné a vojensky rovné. Posledných dvadsať rokov sa Paríž menil, agresívna výstavba nemilosrdne valcovala mesto bez ohľadu na to, kto bol práve pri moci. Pred dvanástimi rokmi sa projekt premeny ešte len rozbíhal, teraz sa zdalo, že sa blíži k cieľu. Benedict mesto nespoznával, vôbec netušil, kam ídú. Vtom koč zabočil do bočnej uličky a náhle sa ocitli v starom Paríži s hrboľatými uličkami, šnúrami na bielizeň a trochu ošumelými kaviarňami. Keď koč zastal, Be-

nedict vystúpil prvý a už sa tešil na teplé jedlo, kúpeľ a mäkkú posteľ.

„Šokujúci kontrast, pravda?“ prehodil Victor, keď vystúpil. „Táto ulica sa má búrať na budúci rok... alebo o dva. Takéto zabudnuté zákutia nájdeš všade.“

„Na to, že sa ti chystajú zbúrať dom, to hovoríš dosť pokojne,“ poznamenal Benedict.

„Ach, tak to nie je, kamarát, ja tu nebyvam.“ Victor ho chytil pod pazuchu a ťahal ho po špinavom chodníku. „Žije tu niekto, koho rád spoznáš. Génus, absolútny génus. Ja som ho objavil. Som jeho mecenáš, ale Camille sa to nesmie dozvedieť.“

Benedict od únavy div neplakal, na cestách bol už pätnásť dní.

Victor ho previedol uličkou, potom cez nejakú kaviarňičku a napokon vyšli po vratkom schodisku.

„Victor...“ Asi by bolo nezdvorilé požiadať priateľa, aby sa nad ním zmiloval a nechal ho najprv vyspať sa. V tomto meste majú preňho určite pripravenú posteľ. Jeho kufor, ktorý zmizol spolu s kočom, bol už zrejme na ceste k nej. *Môj kufor netuší, aké má šťastie! Nikto ho nenúti stretnúť sa s chudobným umelcom! Bláznivý nápad! Od totálne nevyspatého človeka nemožno očakávať, že bude zdvorilo konverzovať s nejakým impresionistom.*

Dvere sa otvorili a vysoký mladík s rednúcimi vlasmi zažmurkal proti svetlu.

Určite ho zobudili.

„Pán Durand?“ Mladík mal vysoký, prekvapujúco príjemný hlas. Otočil sa a dvere nechal otvorené. Victor vtiahol Benedicta dnu a vzrušene mu maliara predstavil.

Benedict sa ocitol uprostred balerín. Ich podôb bola

plná izba – skice rozhádzané na pohovke, séria obrazov v hmlistých pastelových farbách opretá o stenu, nedokončená olejomaľba na stojane v kúte. Baletky boli všade, na stenách aj na rožnom schodisku – krásne ženy celé v bielom a v baletných špičkách sa vznášali ako éterické víly, balansovali na neuveriteľne malých nôžkach, popierajúc všetky zákony fyziky, žiaden človek z mäsa a kostí by to nedokázal. Nemohli to byť ľudské bytosti a Benedict vo svojom mrákotnom stave videl v umelcových obrazoch čosi hrozné. Vybral si kreslo otočené chrbtom k väčšine pláten a sadol si, nečakajúc na pozvanie. Umelec bol aj tak zabratý do vysvetľovania svojich najnovších diel, vymenúval, čím sa líšia od ostatných a čím prekonávajú diela akéhosi Degasa. Victor sa podchvíľou obrátil k Benedictovi a niečo dodal. Ben sa naozaj snažil počúvať, ale v malom ateliéri bolo teplo a kreslo, hoci staré, bolo nečakane pohodlné...

Keď ním sklamaný Victor zatriasol a vytrhol ho z driebot, za oknami už bola noc, plynové pouličné lampy sa rozsvietili.

„Prepáč,“ zamrmlal Benedict. Zívól, len ťažko premáhal spánok.

„Nemáš sa začo ospravedlňovať,“ uistil ho Victor, Benedict však v jeho tóne postrehol náznak sklamaní.

„Ale mám! Tie obrazy sú fascinujúce, ale obávam sa, že ma to dlhé cestovanie príliš zmorilo.“

„Bolo to odo mňa neohľaduplné,“ uznal Victor, „mal som ťa vziať rovno domov, ale bol som taký nadšený. Som rád, že si si trocha oddýchol, André teraz musí do opery. Je tam akési zákutie, ktoré si nestihol naskicovať, keď tam bol minule, a potrebuje ho pre olejomaľbu, na ktorej teraz

pracuje. Kabát si nenechal v koči, však nie? Bude to rýchla prechádzka.“

„No...“

„Áno, kabát je tu. André, sme pripravení.“

Maliar, ktorého zjavne pochytil záchvat tvorivosti, len prikývol. Benedict sa ani nenazdal a v ruke už držal kabát. Vzápätí ho vystrčili z dverí.

Vonku bolo chladno, Benedicta v októbrovom vetrisku štípali uši. Rýchlo sa pozapínal a pustil sa za Victorom a Andréom po úzkom chodníku. Od únavy sa mu zahmlieval zrak, parížsky večer sa mu zdal neskutočný. Z uličky vyšli na široký nový bulvár, na miestach, kde by mali rásť stromy, stáli zatiaľ len nízke ohrádky.

Doprava akoby sa za ten čas vôbec nepohla, stojace elegantné koče a hulákajúci kočiši navodzovali dojem, že sa Benedict na chvíľu ocitol mimo času. Musel sa sústrediť, aby v móдне vyobliekanom dave, čo zaplnil chodníky, nestratil Victora a Andrého z dohľadu.

Keď zastali pred obrovskou budovou na konci bulváru, Benedictovi chvíľu trvalo, kým sa trocha spamätal. Budova bola vysoká, so širokým priečelím a mala nezvyčajne bohatú výzdobu,

Benedict nič podobné dosiaľ nevidel. Rozpoznal rímske a byzantské prvky. Úprimne povedané, niektoré boli trocha nevkusné, no všetky dovedna vytvárali veľkolepý monument.

„To je Palais Garnier,“ povedal Victor. „Vyráža dych, nemám pravdu?“

Prikývol.

„Toto divadlo je vrcholný kúsok mestskej renovácie. Stálo štrnásť rokov práce a tridsaťšesť miliónov frankov,“

hrdo ho informoval Victor. André, ktorý stál neďaleko, netrpezlivo prestúpil z nohy na nohu.

„Budúci týždeň je v opere premiéra. Vrátime sa sem a všetko si dôkladne obzrieme,“ pokračoval Victor stíšeným hlasom, keď obišli majestátny predný vchod a zamierili k malým bočným dverám, ktoré v prítomí takmer nebolo vidieť. „Dnešná návšteva totiž nebude celkom podľa pravidiel.“

Zaklopal na dvere. Otvoril nejaký muž, papierová bankovka zmenila majiteľa a potom ich všetkých troch uviedli do tmavej úzkej chodby. André ožil ako pri rozhovore o Degasovi a pridal do kroku. Victor s Benedictom sa pustili za ním.

Chodba viedla k schodom a potom k ďalšej chodbe a ďalšiemu schodisku. Bola sporo osvetlená a nikde ani duše.

„Kde to sme?“ opýtal sa Benedict šeptom. Hovoríť nahlas sa mu zdalo nevhodné.

„V zákulisí,“ vysvetlil Victor a osamelá lampa ho na chvíľu osvetlila. Tvár mal napätú a vzrušenú, akoby prežíval dobrodružstvo. „Tieto priestory sa kedysi využívali ako väznica pre komunardov.“

Prusko-francúzska vojna vypukla štyri roky po tom, čo Benedict opustil Paríž. Pre Francúzov znamenala katastrofu a skončila sa po štvormesačnom obliehaní Paríža, počas ktorého od hladu a chorôb zomreli tisíce ľudí. Mesto, rozzúrené prehrou vo vojne, o niekoľko mesiacov povstalo. Vláda padla a zrodila sa Parížska komúna, vydržala však len dva mesiace, lebo vládne vojská znova napochodovali do mesta a povstalcov zmasakrovali. Táto udalosť dostala neskôr pomenovanie *La Semaine Sanglante* – Krvavý

týždeň. Keď sa vraždenie skončilo, francúzska vláda prevzala moc. Dvadsaťtisíc komunardov zaplatilo za vzburu životom.

Benedict sa pustil za Victorom, prešli chodbou, vystúpili po schodoch, a keď za rohom minuli dvere kostymérne, musel myslieť na komunardov, ktorých v nedostavanej opere väznili.

Zrazu zastal a vrátil sa o niekoľko krokov.

V kostymérni zazrel *tutu*, baletné sukničky.

„Victor!“ vyhrkol nahlas, zabudol, že má šepkať.

Victor sa otočil: „Čo je? Ben, čo to stváraš? Prečo si zostal? Mohol by si zablúdiť.“

„Vravel si, že táto budova je opera.“

„No a?“ Victor neskrýval netrpezlivosť.

„Ale toto sú baletné kostýmy!“

„No a?“ zopakoval Victor.

Benedict bezradne rozhodil rukami. „Čo hľadajú baletné kostýmy v opere?“

„Pretože v Palais Garnier opera a balet účinkujú spoločne,“ odvetil Victor, akoby to bola samozrejmosť. „No tak! Poď už!“

„Victor, prepáč, nemôžem tu zostať. Musím vypadnúť. Okamžite!“

„Čo to má...? André! Počkaj na nás!“

„Nemôžem tu zostať. Nieкто, koho poznám, tu pracuje a nechcel by som...“ Zdalo sa mu nesprávne vkradnúť sa v noci na jej územie. Ako by to vyzeralo, keby sa po toľkom čase ukázal na mieste, kde účinkuje? Chcel, aby mala možnosť ignorovať ho.

Victor vzdychol. „Ben, je desať hodín večer. Musel som podplatiť vrátnika, aby nás vpustil dnu. Nikto tu nie je.

A už sme takmer na mieste. André potrebuje iba desať minút, aby si urobil náčrt, a hneď potom odídeme. Nezdriavaj!“

Ben sa nadýchol. Asi sa správa smiešne. Amelie určite odišla domov už pred niekoľkými hodinami a toto nezmyselné malé dobrodružstvo s ňou nemalo nič spoločné. Počká, kým si maliar naskicuje, čo potrebuje, potom odíde a druhý raz už Victorovi nedovolí, aby ho vláčil, kam si zmyslí.

„Rád by som vedel, kedy si si stihol začať románik s nejakou baletkou... veď som ťa len pred troma hodinami vyzdvihol na stanici,“ poznamenal Victor, keď znova vykročili.

Milostný románik to práve nebol, pomyslel si Benedict. *Priateľstvo, bozk, rozlúčka.*

Zabočili do ďalšej nekonečnej tmavej chodby.

Zajtra jej napíše. Nevedel, či ho bude chcieť vidieť, či sa za tie roky, čo ho poslala k vode, niečo zmenilo. Lenže opäť bol v Paríži a tie tri hodiny, čo bol v meste, počul v ušiach iba jej hlas. Chcel vedieť, čo si myslí o impresionistoch, o Palais Garnier, o nových širokých bulvároch a starých zákutiach. Pokúsi sa ju vidieť aspoň raz, bez toho z Paríža neodíde.

Ďalšia chodba, ďalšie strmé drevené schody, ďalšia chodba a dvere, spod ktorých presvitalo svetlo. Benedictovo varovanie prišlo neskoro...

André už strčil do dverí a otvoril ich.

2

Amelie potlačila podráždenie a zdvorilo sa usmiala; bola pripravená pripomenúť neznámym mužom, že do tejto časti budovy verejnosť nemá prístup, najmä nie v túto hodinu. Museli to vedieť, keďže v dni, keď nebolo predstavenie, sa vstup do divadla zamykal už o siedmej večer. Dnu sa dalo prešmyknúť, iba keď ste podplatili vrátnika alebo niektorého kulisára.

Zdvorilá výčitka jej však zamrzla na jazyku.

Ben?

Ohúrene naňho vytreštila oči. Stál vo dverách, meter osemdesiat vysoký a o dvadsať kíľ ťažší, než keď ho videla naposledy. Husté tmavé vlasy svedčili o dokonalom zdraví a drahý kašmírový kabát o živote v dostatku.

Urobila k nemu dva kroky. On dva kroky k nej. Zastala.

V hlave sa jej mihli útržky spomienok. Vychudnutý chlapec. Zmrzlina. Pociť slobody, čo jej naplňal hruď, smiech.

A potom... Malý byt, zatiahnuté závesy. Matkine schlopené vlasy a slzy zaschýnajúce na tvári.

Hrudník jej zovrela panika. Nevládala sa nadýchnuť.

„Divadlo nie je otvorené pre verejnosť,“ vyhlásila, teda aspoň si myslela, že vyslovila niečo v tom duchu.

Jeho tvár, zaskočená ako naposledy. Zranená.

Muž v okuliaroch niečo povedal, pravdepodobne sa ospravedlňoval. Bolo jej to jedno. Potrebovala ich – najmä *jeho* – dostať čím skôr preč. Ak neodídu, nevedela, čo ďalej.

„Prosím, odíďte,“ požiadala ich.

Ben sa bez slova zvrtol, vystrčil svojich spoločníkov z dverí a rýchlo za sebou zavrel.

Amelie klesla na dlážku a líce si pritisla na chladné hladké parkety.

Ben od jazera, Ben z minulosti, Ben, Ben, Ben...

Bolo toho priveľa. Spomienky do nej narážali jedna za druhou ako vlny, sotva lapala dych. Toto nezvládne. Utopí sa.

A tak pred minulosťou zavrela oči, pred dobrými obrazmi aj pred tými mučivými... Pritlačila dlane na dlážku, cítila, ako ňou prechádza nával paniky – cez hrud', cez temeno hlavy. A potom sa panika rozplynula.

Konečne sa vládala nadýchnuť.

Sadla si, roztrasenou rukou si odhrnula vlasy, chytila pohár s vodou a poriadne sa napila.

Ben je v Paríži! Pri tom pomyslení sa znova zachvela. Nehybne sa zahľadela do steny.

Neprišiel ma hľadať, usúdila napokon. Bol rovnako ohromený ako ona.

A vyzeral výborne.

To pomyslenie ju zahrialo pri srdci. Bola úplne sama, vysoko nad mestom, a tak si dovolila usmiať sa. Ach, vyzeral naozaj dobre, zdravý, bohatý a šťastný, zjavne sa mu od osudu ušlo všetko, čo mu vždy želala. Priložila si ruku na hrdlo a zavrela oči, aby naplno precítila radosť, že sa mu darí.

Ben je v poriadku! Skvelé!

Pomaly vstala a položila ruky na drevenú cvičebnú tyč. Zaujala prvú pozíciu a pokračovala v tréningu. Pohyb ju upokojí, nechcela myslieť na Bena. Dokončí cvičenie a vráti sa domov k Honorine.

Svaly mala trochu stuhnuté, keď skúšala urobiť *tendu*, členky sa jej nepohybovali tak precízne, ako by sa mali. Otočila hlavu k zrkadlu, sledovala pohyb chodidla a donútila sa dôkladne zacvičiť každý centimeter, kým sa z minulosti nestalo len slovo, a *tendu* bolo predvedené bezchybne.

Práve dokončila *frappé*, keď sa dvere sály otvorili. Amelie zmeravela a so zatajeným dychom pozrela do zrkadla, bola to však len nejaká zboristka, pamätala si ju iba matne. Ako sa volá? Lena alebo Leisli? Čo tu robí tak neskoro? začudovala sa. Dievčina jej zdvorilo kývla a postavila sa k tyči na opačnej strane skúšobne. Na sebe mala kostým z *Giselle*, dlhú bielu sukňu a priliehavý živôtik so smiešnymi krídelkami na chrbte. Amelie to nešlo do hlavy. Kostýmy boli drahé, pred generálkou sa v nich nikdy necvičilo. Dievča sa asi potrebuje uistiť, či sa v kostýme dokáže dobre pohybovať, povedala si v duchu. Inak by jej ho kostymérky museli ešte upraviť.

Prítomnosť dievčaťa ju rozptyľovala. Ako sa volá? Zamrzelo ju, že si nevie spomenúť. Vždy si dala záležať, aby každú zboristku poznala po mene. Veď aj ona ňou kedysi bola a pamätala si, aké to bolo ťažké. Na rozdiel od primabalerín museli zboristky odtancovať všetky predstavenia. Bola to vyčerpávajúca, a najmä nedocenená práca.

Louise? Lisette? Nie, Lise! To je ono! Spomenula si na ňu, lebo jedna baletka raz poznamenala, že sa na seba podobajú – obe boli vyššie než priemer, obe mali gaštanové vlasy

a vypracovanú postavu. Oči však mali každá inej farby: Ameliine boli modrozelené a Lisine orieškovohnedé.

Načo zabíja čas premýšľaním o farbe očí nejakej zboristky, keď zatiaľ stihla len polovičku rozcvičky?

Pozrela sa za seba, dievča práve robilo tendu. *Sústred' sa, Amelie! Čím viac budeš otáľať, tým neskôr sa vrátiš domov.*

Zhlboka sa nadýchla a začala precvičovať *fondu*. Pohyb mal byť vláčny, plynulý. Zaujala prvú pozíciu, pokrčila kolenná, potom jednu nohu vystrela a vytočila. Ozvala sa bolesť, no udalosti večera ju prevalcovali.

To dievča – Lise – naozaj mohlo počkať, kým jej uvoľní skúšobňu. Amelie nebola ten typ, ktorý by si vynucoval rešpekt, ale prítomnosť dievčaťa ju vyrušovala...

Čím ťa znervózňuje? Veď sa len potichu rozcvičuje pri tyči. No tak, Amelie, švihni si!

Pustila sa do *grand battement*, vysokých švihov nohou, ktoré ukončovali zostavu pri tyči. Keď skončila, utrela si čelo, napila sa a urobila niekoľko cvikov na uvoľnenie. Tie jej pomáhali udržať najhoršiu bolesť na uzde.

V poriadku. Ešte si potrebovala prebehnúť aspoň časť druhého dejstva. V nej je už Giselle mŕtva a na svet sa vráti ako duch. Vílami sa stali dievčatá, ktorým muži ublížili, a ony ich z pomsty utancujú k smrti. Amelie sa ako metóda zabíjania zdala efektívnejšia gilotína, navyše si nevedela predstaviť, či by sa niekto dal utancovať k smrti, ale v *Giselle* bolo niekoľko mimoriadne pekných scén. Hlavná hrdinka na záver zachráni svojho milovaného pred strašným osudom a dožičí mu radosť zo života.

Sama sa však medzi živých nevráti.

Amelie sa presunula do stredu miestnosti a v hlave si premietla hudbu, kým nenašla časť, ktorú potrebovala. Giselle

prosí Myrthu, kráľovnú víl, aby ušetrila život muža, ktorý ju zradil. Tancovala, prosila imaginárnu kráľovnú a vrhala sa k svojmu milovanému, aby ho ochránila. V záverečnej sekvencii krokov Amelie trocha zaostala za hudbou, takže sa sústredila na to, aby kroky robila menšie a presnejšie. Úsek, ktorý si precvičovala, netrval viac ako dve minúty – no drela na ňom, až jej z čela stekal pot. Keď ju príliš rozbolelo bedro, prešla k tyči, cez ktorú mala prevesený uterák, a osušila si tvár.

„Vždy som si myslela, že by z vás bola dobrá Myrtha.“

Amelie sa napila vody. Nevedela, čo na to povedať. V predstavení zosobňovala dievča, ktoré zomrelo pre lásku, nie kráľovnú pomsty.

„Ste vysoká,“ pokračovala Lise. „A vyzeráte trochu nespútane.“

Amelie sa zasmiala – už dávno jej nikto nič podobné nepovedal. „Beriem to ako kompliment,“ povedala. „Je to výborná rola. A ty si možno jedného dňa zatancuješ Giselle.“

Dievča sa usmialo, jeho biele zuby sa zableskli v prítmí. „Možno,“ prikývlo.

„Lise, pre dnešok končím. Skúšobňa je tvoja.“

„Ďakujem. Bolo mi cťou pozorovať vás.“

Amelie jej kývla a pozbierala si veci. Zakaždým jej bolo trocha nepríjemné, keď k nej mladšie baletky vzhliadali. Zamierila k dverám a pozrela na hodiny, aby zistila, koľko má času, než sa Honorine poberie spať. Lise si už precvičovala časť druhého dejstva, kde víly vyjdú z cintorína a chcú utancovať k smrti ďalšieho nešťastníka.